

פרדריק ווילם דה קלרק

פרדריק ווילם דה קלרק נולד בשנת 1936 ביוהנסבורג, דרום אפריקה, למשפחה ותיקה של פוליטיקאים ואישי ציבור. הוא למד בבית ספר תיכון בקרוגרס־דרופ, ובשנת 1958 סיים בהצטיינות לימודי משפט ב־North-West University (The Potchefstroom University).

בשנת 1969 נבחר לפרלמנט מטעם המפלגה הלאומית (מפלגת השלטון השמרנית-לאומנית). בשנת 1978 מונה לשר בממשלה וכיהן בשורת תפקידים, ביניהם שר הדואר והתקשורת, שר הרווחה והגמלאים, שר האנרגיה והתכנון הסביבתי ועוד. בשנת 1982 התמנה לראש המפלגה הלאומית בפרובינציית טרנסוואל, ובחודש ספטמבר 1989 נבחר לנשיאות דרום אפריקה, והחליף בתפקידו את פיטר־ווילם בותה.

במהלך תקופה מסוימת התמודדה הנהגת המפלגה הלאומית עם ההכרה שהאפרטהייד נכשל בשל העוול המשווע שנגרם בעטיו ועם הצורך הברור בשינוי. מיד בראשית כהונתו כנשיא החל דה קלרק לנקוט בפעולות לביטולם של הסממנים האחרונים שאפיינו את משטר האפרטהייד ולסלילת הדרך להנהגת חוקה חדשה ובלתי מפלה. בנאומו ההיסטורי בפרלמנט ב־2 בפברואר 1990, הסיר דה קלרק את המכשולים שעמדו בדרך לתחילת משא ומתן בנושא. הוא התיר מחדש את פעילותן של מפלגות שפעילותן נאסרה, בהן הקונגרס הלאומי האפריקני (ANC), הקונגרס הפאן אפריקניסטי (PAC) והמפלגה הקומוניסטית של דרום אפריקה (SACP), הביא לשחרורם של אסירים פוליטיים רבים, והכריז על שחרורו הקרב של נלסון מנדלה מכלאו. בחודש מאי באותה שנה החלה ממשלתו לנהל משא ומתן עם ה־ANC, שהסכים בעקבותיו לנטוש את דרך המאבק המזוין. בחודש יוני 1990 בוטל מצב החירום ששרר במדינה משנת 1986, ובשנת 1991 ביטל דה קלרק את חוקי האפליה שנותרו עדיין בתוקף, חוקים שנגעו לבעלות על קרקעות, לאזורי מגורים ולסיווג על פי גזע במרשם האוכלוסין. במשאל עם שנערך בחודש מרץ 1992 בקרב אזרחיה הלבנים של דרום אפריקה, זכתה מדיניותו של דה קלרק ברוב של 69%, והוא קיבל מנדט לניהול משא ומתן עם ה־ANC ועם תנועות אחרות לצורך גיבוש חוקה דמוקרטית, המקנה שוויון זכויות לכל אזרחי המדינה.

בחודש אפריל 1994 התקיימו, בפעם הראשונה בדרום אפריקה, בחירות בהן נטלו חלק בני כל הגזעים. בבחירות אלה זכה הקונגרס הלאומי האפריקני בניצחון, והפרלמנט החדש בחר בנלסון מנדלה לנשיא המדינה. דה קלרק כיהן לצד מנדלה כסגן נשיא עד לפרישתה של המפלגה הלאומית מן הממשלה בשנת 1996. הוא הנהיג את האופוזיציה עד לפרישתו מן החיים הפוליטיים בשנת 1997.

על פעולותיו למען ביטול משטר האפרטהייד וביסוסה של דמוקרטיה חוקתית ואנטי־גזעית זכה דה קלרק, יחד עם מנדלה, בשנת 1993 באות ההוקרה היוקרתי ביותר – פרס נובל לשלום.

לאחר פרישתו המשיך דה קלרק בפעילות למען הנהגת דמוקרטיה חוקתית שאינה גזעית וביסוס החיים בדו־קיום בין הגזעים. בשנת 1999 הקים את ה־FW de Klerk Foundation, ארגון אשר נועד לקדם חוקתיות וחיים משותפים בחברות רב קהילתיות. במסגרת זו מרצה דה קלרק בכל העולם, ומשתתף באופן פעיל בכנסים בינלאומיים העוסקים במגוון רחב של נושאים. בשנת 2004 ייסד את ה־GLF - Global Leadership Foundation, עמותה המציעה ייעוץ מקצועי ודיסקרטי לממשלות הניצבות בפני אתגרים של שינוי והתפתחות.

אוניברסיטת חיפה

סנאט אוניברסיטת חיפה בתוקף סמכויותיו המוענקות לו
על-ידי חוקת האוניברסיטה ובהתאם להמלצות הנשיא והוועד המנהל

מעניק בזאת

לפרדריק ווילם דה קלרק

את התואר

דוקטור לפילוסופיה לשם כבוד

בהוקרה על החזון, אומץ הלב והאמונה בשוויון בין כל בני האדם; על המנהיגות והיכולת לפעול כנגד הזרם, ולהוביל לסיום מדיניות ההפרדה בין גזעים בדרום-אפריקה; על העשייה הבלתי מתפשרת לקידום חוקתיות וחיים משותפים בחברות רב קהילתיות; על פעילות מתמשכת וחובקת עולם, תוך סיוע למדינות וממשלות הניצבות בפני אתגרים של שינוי והתפתחות; על החתירה המתמדת לקידום ערכי שוויון, פלורליזם וחיים בדו-קיום בין הגזעים, ללא הבדל בין בני האדם, ערכים החרותים גם על דגלה של אוניברסיטת חיפה.

ניתן בחיפה, ישראל

כ"ז באייר תשע"ד, 27 במאי 2014

פרופ' דוד פרג'ל
רקטור

עמוס שפירא
נשיא

עמי אילון
יו"ר הוועד המנהל